

Beata KOMAR
Politechnika Śląska w Gliwicach
Wydział Architektury
Katedra Projektowania Architektonicznego i Sztuk Pięknych

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY ORAZ WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH – ADEKWATNOŚĆ ROZWIĄZAŃ DO POTRZEB

Streszczenie. Budynki Wydziałów Teologicznego oraz Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach to obiekty zaprojektowane przez tę samą firmę projektową *Stabil Architekci i Inżynierowie*.

Oba budynki służą temu samemu celowi, czyli dydaktyce, charakteryzującej się jednak odmienną specyfiką prowadzonych zajęć. Artykuł omawia te różnice zobrazowane przez środki wyrazu formalnego obu wnętrz obiektów, adekwatne do ich funkcji. Pokazuje dwa różnorodne rozwiązania estetyczne tego samego problemu architektonicznego.

FACULTY OF THEOLOGY AND FACULTY OF LAW AND ADMINISTRATION OF UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE FOR REQUIREMENTS – ADEQUACY SOLUTION

Summary. Buildings of Departments Theological and Law and Administration of University of Silesia in Katowice are designed by the same project firm *Stabil Architekci i Inżynierowie*.

Both of buildings serve same purpose: teaching, however, different specificity of led studies characterizing. Article discusses these differences illustrated by means of formal word of both interior of objects, for their functions adequate. Two miscellaneous esthetic solutions show same architectonic problem.

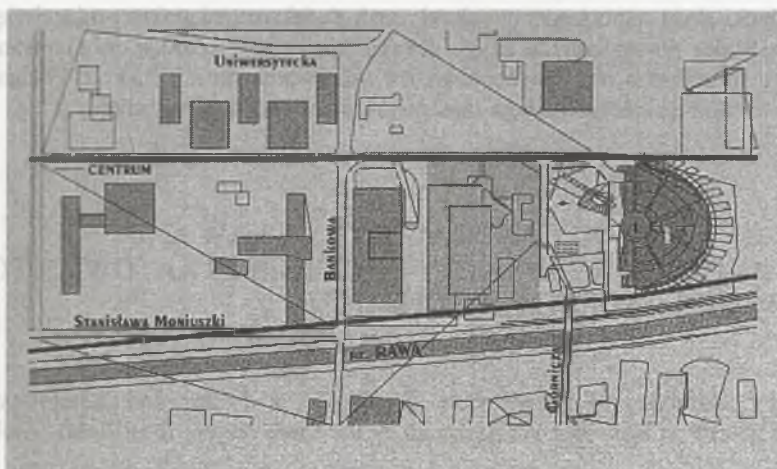
Budynki Wydziałów Teologicznego oraz Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach należą do szkoły wyższej, czyli są obiektami reprezentującymi ten sam typ funkcjonalny. Oba budynki zaprojektowała ta sama firma projektowa *Stabil Architekci i Inżynierowie*. W obu budynkach trudno jednak doszukać się podobieństw estetycznych czy formalnych. Podobny jest tylko program funkcjonalny. Architekci doskonale zrozumieli

różnice pomiędzy obiektami. Na wyraz plastyczny obu gmachów miała duży wpływ lokalizacja, wielkość i charakter działki, program funkcjonalny oraz specyfika inwestora.

Wydział Prawa i Administracji to budynek wcześniejszy (projekt: 1996-1998, realizacja: 1999-2003), o elewacjach o charakterze industrialnym. Wydział Teologiczny (projekt: 2000-2002, realizacja: 2002-2004) nawiązuje do miejsca swojej lokalizacji przez kolor i zastosowany materiał (piaskowiec).

1. Lokalizacja

Budynek Wydziału Prawa i Administracji UŚ powstał na głównej osi kampusu uniwersyteckiego w północnej, rozbudowywanej funkcjonalnie (budowa DTŚ i muzeum śląskiego) części miasta, jako obiekt wolno stojący. Data jego realizacji to lata 1999-2003.

Fot. 1. Wydział Prawa i Administracji, sytuacja. (Fot. [3])
Photo. 1. Faculty of Law and Administration, location (Pic. [3])

Jego sąsiedztwo stanowią budynki wolno stojące: biurowce (Altus), obiekty mieszkalne oraz budynki uniwersyteckie. Wejście do obiektu usytuowano od strony ulic Bankowej i Górnicy. Przedpole gmachu stanowi rozległy, otwarty plac, który wraz z obiektem kontynuuje czytelną oś urbanistyczną tej części Katowic. Jedyнным dysonansem jest tu wysoki słup linii wysokiego napięcia, który w przyszłości ma być prawdopodobnie (na podstawie wywiadu przeprowadzonego z projektantami WPiA) zdemontowany.

Fot. 2. Wydział Prawa i Administracji, widok ogólny (Fot. B. Komar)

Photo. 2. Faculty of Law and Administration, overall view of the faculty (Pic. B. Komar)

Fot. 3. Wydział Prawa i Administracji, strefa wejściowa (Fot. B. Komar)

Photo. 3. Faculty of Law and Administration, entrance zone (Pic. B. Komar)

Budynek Wydziału Teologicznego UŚ oddano do użytku w październiku 2004 roku.

Fot. 4. Wydział Teologiczny, sytuacja. I – Drukarnia Archidiecezjalna, II – Katedra, III – biblioteka WTUŚ. (Fot. [8])

Photo. 4. Faculty of Theology, location. I – Printing House, II – Cathedral, III – library (Pic. [8])

Obiekt ten z jednej strony przylega do Drukarni Archidiecezjalnej, wpisując się równocześnie w istniejący, modernistyczny zespół urbanistyczny tej części miasta, z dominantą w postaci Katedry. Lokalizacja w określonej zabudowie kwartałowej, pochodzącej z lat 20., 30. XX w., o czytelnym układzie ulic i placów, wpłynęła zasadniczo na jego wyraz formalny. W miejscach styku z sąsiednimi budynkami kształt gmachu Wydziału Teologicznego został do nich dostosowany przez dostawienie skrzydeł o tych samych gabarytach i zbliżonej formie [8].

Sytuacja ta zaowocowała także ukształtowaniem nowej przestrzeni publicznej wraz z pieszym pasażem od strony ulicy Jordana. Od tej strony ulokowano także wejście do obiektu, wycinając w jego pochylonej fasadzie ogromny łuk.

Fot. 5. Wydział Teologiczny, widok w stronę Katedry (Fot. B. Komar)

Photo. 5. Faculty of Theology, view over the cathedral passage (Pic. B. Komar)

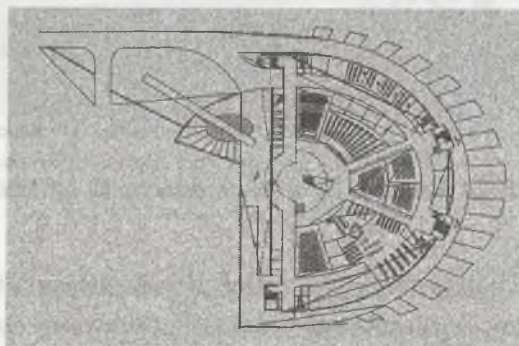

Fot. 6. Wydział Teologiczny, pasaż pieszy (Fot. B. Komar)

Photo. 6. Faculty of Theology, pedestrian passage (Pic. B. Komar)

2. Wnętrze

Budynek Wydziału Prawa i Administracji UŚ (o pow. użytkowej 20 682 m²) założony został na planie ogromnego łuku. Formę i plan konstrukcyjny obiektu dostosowano do możliwości przestrzennych i geologicznych działki.

Fot. 7. Wydział Prawa i Administracji, rzut parteru (Fot. [3])

Photo. 7. Faculty of Law and Administration, ground floor (Pic. [3])

Zespół wejściowy stanowi forum w kształcie walca o średnicy 24 metrów – przestrzeń wspólna całego gmachu, gdzie zbiegają się trakty komunikacyjne poprowadzone otwartymi

galeriami. Jak mówią projektanci taka koncentracja umożliwia integrowanie poszczególnych stref wydziału [3]. Trakty komunikacyjne są dosyć wąskie, za to z interesującym rozmieszczeniem punktów świetlnych. Główny hol wejściowy opasują wewnątrz cylindrycznie barierki galeriowych korytarzy, wyposażone co jakiś czas w drewniane, pochylone pulpity na książki. Betonowe ściany mają kolor gołębi, a elementy metalowe pomalowano na kolor granatowy. Posadzka, dekorowana wzorem w kształcie gwiazdy, utrzymana jest w szarej tonacji. Przez całą szerokość walca wejściowego na ostatniej kondygnacji przebiega szklano-drewniany trap. Estetyka forum przez barwę, skalę i formę narzuca autorce artykułu skojarzenie z wnętrzem więziennym.

W obiekcie przewidziano pomieszczenia dydaktyczne dla 3150 studentów oraz 150 pracowników naukowych i administracyjnych. Zespoły audytoriów dla 80 i 250 słuchaczy wraz z biblioteką wydziałową rozmieszczono na trzech kondygnacjach. Wokół zespołu sal wykładowych przewidziano pomieszczenia katedr, sale ćwiczeniowe i seminaryjne dostępne od biegnącego łukiem przez całą szerokość gmachu korytarza.

Fot. 8. Wydział Prawa, forum wejściowe
(Fot. B. Komar)

Photo. 8. Faculty of Law and Administration, entrance forum
(Pic. B. Komar)

Fot. 9. Wydział Prawa, widok na trap i posadzkę.
(Fot. B. Komar)

Photo. 9. Faculty of Law and Administration, view over the gangway and the floor
(Pic. B. Komar)

Fot. 10. Wydział Prawa, jeden z traktów komunikacyjnych (Fot. B. Komar)

Photo. 10. Faculty of Law and Administration, one of the transport track
(Pic. B. Komar)

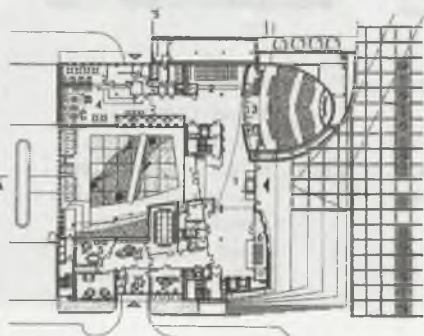

Fot. 11. Wydział Prawa, audytorium
(Fot. B. Komar)
Photo. 11. Faculty of Law and Administration,
auditorium (Pic. B. Komar)

Fot. 12. Wydział Prawa, miejsce odpoczynku
dla studentów. (Fot. B. Komar)
Photo. 12. Faculty of Law and
Administration rest place for
students (Pic. B. Komar)

Budynek Wydziału Teologicznego (o pow. użytkowej 13 857 m², przeznaczony dla ok. 600 studentów) jak już wiemy został zaprojektowany w starszej, kwartałowej przestrzeni miasta, stąd jego forma mocniej musiała harmonizować z otoczeniem. Rzut obiektu poprowadzony jest na kwadracie zróżnicowanym w części frontalnej, przylegającej do pasażu. Tam też po jednej stronie wejścia zlokalizowano największą salę audytorijną gmachu, założoną na łuku i pokrytą zielonym dachem ekstensywnym (patrz [4]). Po drugiej stronie wejścia umieszczono kaplicę z unikalnymi elementami szklanymi. Hol obiektu o kształcie trapezu prowadzi do szatni, kaplicy, sali konferencyjnej, kafeterii, części komunikacyjnej, a także na wewnętrzny dziedziniec obiektu, zaprojektowany w duchu orientalnego ogrodu. Miejsce to jest także pokryte dachem zielonym, tym razem intensywnym, przystosowanym dla drzew i trawy. Pod nim kryje się rozległy podziemny parking.

Fot. 13. Wydział Teologiczny, rzut parteru. 1 – hol wejściowy, 2 – szatnia, 3 – audytorium, 4 – kafe-
teria, 5 – pomieszczenie biurowe, 6 – kaplica. (Fot.[8])
Photo. 13. Faculty of Theology, ground floor. I – entrance hall, II – cloakroom, III – auditorium, IV –
café, V – office, VI – chapel (Pic.[8])

Na drugim piętrze zaprojektowano dwie sale wykładowe, sale konferencyjne, biura, połączone przestronnym przeszklonym korytarzem. Przestrzeń ta w porównaniu z Wydziałem Prawa i Administracji wydaje się przestronniejsza i bardziej prestiżowa.

Fot. 14. Wydział Teologiczny, widok wejścia do kaplicy (Fot. B. Komar)
Photo. 14. Faculty of Theology, view of the chapel's entrance (Pic. B. Komar)

Fot. 15. Wydział Teologiczny, informacja (Fot. B. Komar)
Photo. 15. Faculty of Theology, information (Pic. B. Komar)

W całym wnętrzu obiektu zastosowano trzy rodzaje ścian – konstrukcyjne z nietynkowanego betonu, fragmenty ścian działowych wykonano jak szkieletowe i wykończono płytami fornirowanymi drewnem brzoźowym, pozostałe zbudowano z cegły klinkierowej. Korytarze wyposażono w drewniane, falujące ławki. Zaprojektowano nowoczesną informację.

Fot. 16. Wydział Teologiczny, widok holu na parterze (Fot. B. Komar)
Photo. 16. Faculty of Theology, view of the ground floor's hall

Fot. 17. Wydział Teologiczny, audytorium (Fot. B. Komar)
Photo. 17. Faculty of Theology auditorium (Pic. B. Komar)

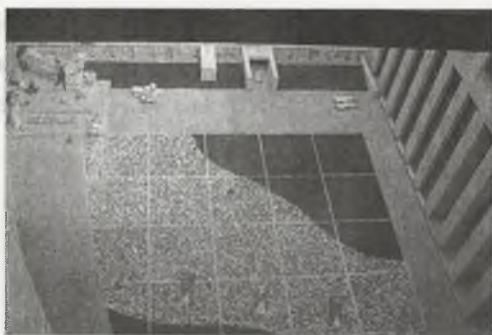

Fot. 18. Wydział Teologiczny, korytarz (Fot. B. Komar)
Photo. 18. Faculty of Theology corridor (Pic. B. Komar)

Fot. 19. Wydział Teologiczny, fragment konstrukcji stropu audytorium (Fot. B. Komar)

Photo. 19. Faculty of Theology, part of the auditorium's ceiling (Pic. B. Komar)

Fot. 20. Wydział Teologiczny, dziedziniec wewnętrzny (Fot. B. Komar)

Photo. 20. Faculty of Theology, internal courtyard (Pic. B. Komar)

3. Podsumowanie

Zaprezentowane w artykule przykłady pokazują, jak w różny sposób można kształtować tę samą funkcję obiektu architektonicznego i jak wielkie spectrum wyrazu formalnego jest obecnie dostępne. Ważne jest tylko jego umiejętnie i adekwatne do rozwiązywanej funkcji zastosowanie. Funkcja stała się więc zasadniczym kryterium oceny cech zewnętrznych i wewnętrznych obu analizowanych budynków.

Bibliografia

1. Ching F.D.K.: Architecture: Form, Space & Order. Van Nostrand Reinhold, New York 1979.
2. Gyurkovich J.: Znaczenie form charakterystycznych dla kształtowania i percepcji przestrzeni. monografia nr 258, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków 1999.
3. Kaczmarek J.: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Architektura – murator nr 5/1998.
4. Komar B.: Zielone dachy Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Materiały III Sympozjum pt. „Architektura i technika a zdrowie”, Gliwice 2005.
5. Krampen M.: Meaning in the Urban Environment. Routledge Kegan & Paul, New York 1980.

